Multidisciplinary scientific online journal ISSN: 2181-2330

5.605
2023 Impact Factor

IJODKOR O‘QITUVCHI

ТВОРЧЕСКИЙ УЧИТЕЛЬ

CREATIVE TEACHER

doi Crossref
IOI WORLD of JOURNALS
Google Scholar
Scientific Research An Academic Publisher
DRJI Directory of Research Journal Indexing
RESEARCHBIB ACADEMIC RESOURCE INDEX
INFOBASE INDEX
DOAJ DIRECTORY OF OPEN ACCESS JOURNALS

«BEST PUBLICATION»

Ilm-ma’rifat markazi ©

IJODKOR O‘QITUVCHI
ILMIY-USLUBIY JURNAL

MATERIALLARI TO‘PLAMI

5- DEKABR, 2025-YIL

54-SON

Ushbu to‘plamda “Ijodkor o‘qituvchi ” ilmiy-uslubiy jurnaliga kelib tushgan tezis va maqolalar o‘rin olgan.

Mazkur jurnalda zamonaviy ta’lim tizimini rivojlantirish jarayonida innovatsion ta’lim texnologiyalarini joriy etish va loyihalashtirish, integratsion ta’limni rivojlantirishda yo‘nalishlar bo‘yicha kreativ g‘oyalar, takliflar va yechimlarni amalga oshirish maqsad qilib olingan. Mazkur jurnal materiallaridan OTM professor-o‘qituvchilari, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari va umumta’lim maktab o‘qituvchilari, mustaqil tadqiqotchilar, magistrantlar, ilmiy xodimlar, iqtidorli talabalar hamda shu sohada ilmiy ish olib borayotgan tadqiqotchilar foydalaishlari mumkin.

Eslatma! Jurnal materiallari to‘plamiga kiritilgan maqolalardagi raqamlar, ma’lumotlar haqqoniyligiga va keltirilgan iqtiboslar to‘g‘riligiga mualliflar shaxsan javobgardirlar.

TAHRIRIYAT

Bosh muharrir
Maqsudov Ulug‘bek Qurbonovich
Mas’ul muharrir:
Yusufjonov Quyoshbek Komiljon o‘g‘li
Mas’ul kotib:
Xasanov Tursunali Xaydarali o’g’li
Nashrga tayyorlovchi
Ubaydullayev Saidakbar Saydaliyevich
Farg‘ona davlat universiteti

TAHRIR KENGASHI A’ZOLARI

Mo‘minov Qobiljon Qodirovich
Fizika-matematika fanlari doktori professor
Sultonali Mannopov
O‘zbekiston xalq artisti, professor
Mamatova Nodira Muxtarovna
Tibbiyot fanlari Doktori (Ds)
Tuychiyeva Inoyat Ibragimovna
Pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Shamsiyeva Maxfuzaxon Xuja qizi
Tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Rasulova Vasila Batirovna
Toshkent farmatsevtika instituti, Biologiya fanlari nomzodi, dotsent
Nikadambayeva Hilola Batirovna
Uzbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar universiteti, Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent
Pirimov Akram Pirimovich
Navoiy davlat pedagogika instituti, dotsent
Shodiyev Furqat Davranovich
Navoiy davlat pedagogika instituti, Texnika fanlari nomzodi, Dotsent
Qurbonova Muqaddas Omonovna
Filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Solijonov Muhammadjon Zokirjon o'g'li
Qo‘qon DPI, Filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Imomqulov Tulkin Burhonovich
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Isakova SHoxidaxon Ikramovna
Qo‘qon DPI,Filologiya fanlari nomzodi, dotsent.
Xorijiy tillar fakulteti. Fakultetlararo chet tili kafedrasi
Umarov Farxod Umirovich
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori,
O'zbekiston Respublikasi Qurolli kuchlari Akademiyasi katta o'qituvchisi
Nurullayeva Shoira Kushnazarovna
Urganch Davlat universiteti, Tarix fakulteti, Tarix fanlari nomzodi, dotsent
Qodirova Shaxlo Salomovna
Abu Ali ibn Sino nomidagi Buxoro davlat tibbiyot instituti, tibbiyot falasafa fanlari doktori,PhD
Raxmatova Dilbar Baxriddinovna
Abu Ali ibn Sino nomidagi Buxoro davlat tibbiyot instituti, tibbiyot falasafa fanlari doktori,PhD
Djumayev Baxodir Zayniddinovich
Abu Ali ibn Sino nomidagi Buxoro davlat tibbiyot instituti, falsafa fanlari doktori (PhD)

MUNDARIJA

Qurbonaliyeva Shoira Maxmanazarovna ***UCHBURCHAKLARNI YECHISHDA STUART TEOREMASI***	7
Qurbonaliyeva Shoira Maxmanazarovna ***KARNO TEOREMASIGA OID MASALALAR***	9
Kenjaboyeva Nigora Saidmurodova Madina Musurmonqul qizi ***IMMERSIV MUHITDA O‘QUVCHILARNING NUTQ RIVOJLANISHI DARAJASINI BAHOLASH MEZONLARI***	12
Narzullaev Asilbek O‘tkir o‘g‘li Tashtemirov Anvar Aliqulovich ***MA’MURIY NAZORAT O‘RNATILGAN SHAXSLARGA SUD ORGANLARI TOMONIDAN BELGILANGAN CHEKLOVLARGA RIOYA ETILISHINI NAZORAT QILISH FAOLIYATINING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI***	17
Mamadaminova Dildora G'ayratbek qizi ***SHAXSNING INDIVIDUALLIGI VA UNI SHAKLLANTIRUVCHI OMILLAR***	24
Aminov Sharif Nasimovich Mirsalixova Guzal Aloutdinovna ***TARBIYASI OG‘IR BO‘LGAN VOYAGA YETMAGANLAR BILAN ISHLASH FAOLIYATINI TASHKIL ETISHDA AYRM XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI***	30
Orazimbetov Shingisbek Akkasinova Sayora ***USE OF TRANSLATION IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE***	36
Suyunov Asliddin ***“TEMURIYLAR SALTANATIDA SAROY MADANIYATI: BADIIY IJOD, ILM VA MA’NAVIY HAYOTNING RIVOJI”***	40
Рахмонова Диёрахон Хайрулло қизи ***ПРИМЕНЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ***	43
Ешмуратова Айнур Нуржан кизи ***ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ КАК КАТАЛИЗАТОР УСТОЙЧИВОГО ТУРИЗМА: ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ НА 2025–2030 ГОДЫ***	48
Haqberdiyev Javohir Abduqahhor o‘g‘li ***GLOBALLASHUV JARAYONIDA MA'NAVIY HAYOTIMIZDAGI YANGILANISHLAR DIALEKTIKASINING VATANPARVAR YOSHLARNI TARBIYALASHGA TA'SIRI***	52
Тураббаев Ҳусан Абдусаломович ***ЁШЛАР ЎРТАСИДА ЖИНОЯТЧИЛИК ПРОФИЛАКТИКАСИНИНГ ҲУҚУҚИЙ-ПСИХОЛОГИК МЕХАНИЗМЛАРИ***	56
Allambergenov Saparbay Dauletbayevich ***DAVLAT APPARATI: NAZARIY-HUQUQIY TAHLIL***	62
Allambergenov Saparbay Dauletbayevich ***PARLAMENT FAOLIYATI: NAZARIY-HUQUQIY TAHLIL***	70
Xidirov Furqat Shukurullaevich ***OILA-TURMUSH MUNOSABATLARI DOIRASIDAGI JINOYATLARNING TUSHUNCHASI VA KRIMINOLOGIK TAVSIFI***	78
Yuldashev Kudrat Abduvaxatovich **Ubaydullaev Sherzod Muzaffarovich** ***ZAMONAVIY MASOFAVIY TA’LIM TEXNOLOGIYASINING AHAMIYATI VA IMKONIYATLARI***	85
Allayorov Djura Xaykalovich ***JAMOANI BOSHQARISHDA ZAMONAVIY RAHBARNI MULOQOT MADANIYATI.***	90
Turabbaev Husan Abdusalomovich ***OILADAGI TA’LIM-TARBIYADA PSIXOLOGIK OMILLARNING O‘RNI VA AHAMIYATI***	94
Allayorov Djura Xaykalovich ***ISHONTIRISH RAHBARLIK BOSHQARUVIDA MUHIM VOSITA.***	99
Ollaberganova Muxlisa Otaboy qizi ***PEDAGOGLARGA O`ZBEKISTON RESPUBLIKASI KONSTITUTSIYASI VA QONUNLARIDA***	103

YARATILGAN IMKONIYATLAR YOKI SHART-SHAROITLAR	
Abdullayev Baxriddin Tojaliyevich **Shermamatov Samandar Mirzoxid o‘g‘li** **Maxmudov Xurshidbek Qaxramon o‘g‘li** ***TALABALARNING TADQIQOTCHILIK KO‘NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA MOBIL TEXNOLOGIYALARNI AHAMIYATI***	107
Sulaymanova Nigora Abduvohidovna ***TA’LIM JARAYONIDA MULOQOT ORQALI ONGLI FIKRLASHNI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI.***	110
Olimov Temir Hasanovich **Abdullayeva Nodira Abdusalomovna** ***AKMEOLOGIK YONDASHUV ASOSIDA BO‘LAJAK BOSHLANG‘ICH SINF O‘QITUVCHILARINING KASBIY MAHORATINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI***	116
Olimov Temir Hasanovich **Zakirova Madina** ***TALABALARNI INTERFAOL TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA O‘QITISHGA KASBIY-METODIK TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISH***	122
Madaliyev Raxmiddin Ismoilovich **Jamshidjonov Shamshodbek Jamshidjon o‘g‘li** **Dusmatov Firdavs Abduvaxxob o‘g‘li** **Tursunboyev Azizbek Muxammadsoli o‘g‘li** ***TALABALARDA VATANPARVARLIKNI ARTPEDAGOGIKA VOSITASIDA RIVOJLANTIRISH MAZMUNI***	127
Shaniyazova Dilafruz Sabirovna ***INSON RESURSLARINI SAMARALI BOSHQARISHDA TA’LIM INVESTITSIYASINING AHAMIYATI***	133
Бекназаров Жахонгир Шакирович **ГЕНОМ ЧЕЛОВЕКА: ЭВОЛЮЦИЯ ИДЕЙ И ПОНЯТИЙ**	136
Atabayeva Zebuniso Muxammad qizi **Abduvaxidov Farxod Tuychiyevich** ***QURILISH TASHKILOTLARIDA MEHNATGA HAQ TO‘LASH BO‘YICHA HISOB-KITOBLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH***	139
Chuponkulova Sitora Bozorovna ***RAHBARLIKDA BOSHQARUV FAOLIYATINI TASHKIL ETISH***	145
Bektayeva Shoira Erkinovna ***BOSHLANG‘ICH SINFDA TA’LIM SIFATINI OSHIRISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK YONDASHUVLAR***	149
Yo‘ldosheva Barno Xasanovna **Egamova Shohida Djalilovna** *ABDULLA AVLONIY IJODIDA TARBIYA MASALASI*	154
Abdujabbarova Feruza Abdunazarovna **Muxammadjonova Nozima Isroiljon qizi** *VATANGA MUHABBAT TUYG‘USINI RIVOJLANTIRISHDA “BAHOR” TASVIRIDAN FOYDALANISH USULLARI*	16

VATANGA MUHABBAT TUYG‘USINI RIVOJLANTIRISHDA “BAHOR” TASVIRIDAN FOYDALANISH USULLARI

Abdujabbarova Feruza Abdunazarovna
Oriental Univeriseti
filologiya fanlari nomzodi, dotsent
feruzaabdujabbarova@yandex.com
Muxammadjonova Nozima Isroiljon qizi
Oriental Univeriseti 5-kurs talabasi

Annotatsiya: *Mazkur maqolada Vatanga muhabbat tuyg‘usini shakllantirish va rivojlantirishda “bahor” tasvirining tarbiyaviy-pedagogik imkoniyatlari yoritilgan. Unda bahor faslining tabiat uyg‘onishi, yangilanish va hayotbaxshlik ramzi sifatida o‘quvchilarning hissiy-estetik idrokiga ta’siri ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, bahor manzaralaridan foydalanish orqali o‘quvchilarda Vatan tabiatiga mehr, milliy qadriyatlarni anglash va estetik didni rivojlantirishga qaratilgan metodik usullar bayon etiladi. Maqolada kuzatish, suhbat, ijodiy faoliyat va fanlararo integratsiya asosida olib boriladigan pedagogik yondashuvlarning samaradorligi asoslab beriladi. Tadqiqot natijalari tarbiya va tasviriy san’at mashg‘ulotlarida Vatanga muhabbat tuyg‘usini kuchaytirishga xizmat qiladi.*

Kalit so‘zlar: *Vatanga muhabbat, bahor tasviri, estetik tarbiya, vatanparvarlik tarbiyasi, tasviriy san’at, hissiy-idrok, ijodiy faoliyat, pedagogik usullar.*

Vatanga muhabbat inson qalbida eng nozik va teran tuyg‘ulardan biri bo‘lib, u tabiat manzaralari, milliy an’analar va estetik tasavvurlar orqali shakllanadi. Shu jihatdan bahor fasli tasviri yosh avlodda vatanparvarlik tuyg‘usini rivojlantirishda samarali badiiy-pedagogik vosita hisoblanadi. Bahor — yangilanish, hayot va umid timsoli bo‘lib, u inson ongida Vatan bilan bog‘liq iliq va musbat kechinmalarni uyg‘otadi.

Bahor manzaralari orqali Vatanga muhabbat tuyg‘usini rivojlantirish, avvalo, tabiat va Vatan tushunchalarining uyg‘unligiga asoslanadi. O‘z yurtining bahordagi go‘zalligi — ochilayotgan gullar, yam-yashil dalalar, uyg‘onayotgan tabiat manzaralari o‘quvchilarda Vatanni sevish, uni asrab-avaylash hissini kuchaytiradi. Bu jarayonda tabiatni kuzatish, tasvirlash va his etish orqali shaxsda estetik did va ekologik madaniyat ham shakllanadi.

Ta’lim jarayonida adabiy asarlar, she’riy parchalar, tasviriy san’at namunalari va xalq og‘zaki ijodi orqali bahor obrazini ochib berish katta tarbiyaviy ahamiyatga ega. Masalan, bahor mavzusidagi she’r va hikoyalarni tahlil qilish, tabiat manzaralarini tasvirlashga yo‘naltirilgan ijodiy topshiriqlar o‘quvchilarning Vatanga bo‘lgan munosabatini hissiy jihatdan boyitadi. Ayniqsa, Navro‘z bayrami bilan bog‘liq urf-odat va marosimlarni o‘rganish milliy qadriyatlarga sadoqatni mustahkamlaydi (Karimova, 2020).

Bahor tasviri orqali Vatanga muhabbatni rivojlantirishda tasviriy san’at va teatr pedagogikasi elementlaridan foydalanish ham muhimdir. Bahor manzaralarini chizish, sahnalashtirish yoki badiiy ifodalash jarayonida o‘quvchilar o‘z Vatanining go‘zalligini anglaydi va uni qalban his etadi. Bu esa vatanparvarlik tuyg‘usining tabiiy va barqaror shakllanishiga xizmat qiladi. (Saidov, 2019).

Tarbiya fani mashg‘ulotlarida “**Vatanga muhabbat tuyg‘usini**” o‘rganish jarayonida ta’lim beruvchi ham ta’lim oluvchi ham o‘zaro hamkorlik asosida faol ishtirok etadi.

Bahor tasviri berilgan matnlar orqali Tarbiya fanini o‘qitishda eng samarali sanalgan pedagogik texnologiyalar hamda interfaol metodlar, ular yordamida mavzuni o‘qitish usullari xususida so‘z yuritamiz:

Bahor tasviri berilgan matndlar tahlili orqali Vatanga muhabbat tuyg‘usini rivojlantirishda quyicha pedagogik texnologiyalardan foydalanish mumkin.

1.Mavzu doirasida ilmiy, badiiy va ijodiy ma’lumotni yetkazish va o‘quvchilarning o‘zlashtirish jarayonida olingan ma’lumotlarni tahliliy o‘rganishi uchun quyidagi metodlarni tavsiya qilish mumkin:

a) Ilmiy yoki badiiy adabiyotlardan “Bahor” fasliga doir ma’lumotlarni qiyosiy o‘rganish hamda ularni tahliliy konspektini yaratish, har bir ijodkorning

o‘ziga xos o‘xshatishlarini ko‘rsatish;

b) Ma’lumotlar ombori (vikipediya)ni yaratish. Bunda o ‘quvchilar o‘zlari yozgan havolali konspektlari asosida eng qisqa ma’lumotlardan mavzuga doir, masalan,“Vatan” mavzusi doirasida ma’lumotlarni to ‘playdi.

v) “Tushunchalar tahlili” metodi orqali olingan nazariy bilimlar mustahkamlanadi. Bunda jadval asosida tushunchalar berib boriladi, izox va ta’rif beriladi. Ilmiy adabiyotlardagi ma’lumotlar qiyoslanishi ham mumkin.

“Tushunchalar tahlili” metodi orqali o ‘quvchilar mavzuga doir tayanch tushunchalarga izoh beradi. O‘qituvchingizdan bilib olgan qo‘shimcha ma’lumotlaringizni 3- ustunga yozib chiqing.

1	2	3
Tushunchalar	**Izohlar**	**Qo‘shimcha ma’lumotlar**
Vatan		
Burch		
Muhabbat		
Ona-yurt		
Oila		
Vatanparvar		

2.Matn bilan ishlash bosqichida o‘quvchilarni kichik guruhlarga ajratib olish maqsadga muvofiq bo‘ladi. Bunda har bir guruhcha o‘z matnida uchragan bahor tasvirini ajratadi, izoh beradi. Bu jarayonning murakkab o‘z o‘rnida qiziqarli jihati sifatida shuni ko‘rsatish mumkinki, matndagi tasvirlar izohlanadi. Matndagi ta’sirchanlik, badiiy estetika orqali Vatan tasviri yaratiladi. Bunda tahlil va tushunish, xulosalash jarayoni amalga oshiriladi.

Matn bilan ishlash jarayonini tushuntirgach, o‘quvchilar e’tiboriga “Bahor” mavzusiga oid turli janrdagi matnlarni tavsiya qilamiz:

Mazkur bosqichda turli janrdagi bahor mavzusiga oid matnlardan (Furqat, 2018; Abdulla Oripov, 2016; Cho‘lpon, 2019; Hamid Olimjon, 2017) foydalanish o‘quvchilarning hissiy-tafakkurini boyitadi.

a) Fasli navbahor o‘ldi, ketibon zimistonlar,
Do‘stlar, g‘animatdur, sayr eting gulistonlar.
Subhidam tushub shabnam, bo‘ldi sabzalar hurram,
Gul uza tomib kam-kam, yog‘di abro‘-naysonlar.
Nastaron yuvib yuzni, yosuman tuzib o‘zni,
Nargis ochibon ko‘zni, intizor, yoronlar.
Qumrilar qilib kuk-ku, bulbul aylabon chah-chah,
Sarvi gul uza doim tortar ohu afg‘onlar.
Tortar ohu afg‘onlar.
Kechdilar vafo ahli qolmayin tutub savsan,
Kiydi ko‘k, qilib sunbul zulfini parishonlar.
Do‘stlar, g‘animatdur, sayr eting gulistonlar
(*Furqat*)

b) Uyg‘onguvchi bog‘larni kezdim,
Topay dedim qirdan izingni.
Yonog‘ingdan rang olgan dedim –
Lolazorga burdim yuzimni,
Uchratmadim ammo o‘zingni,
– Sen bahorni sog‘inmadingmi?
(Abdulla Oripov)

v) Tollarning ko‘m- ko‘k sochpopuklari qizlarning mayda o‘rilgan kokillariday selkillab tushmoqqa boshladi.. Muz tagida loyqalanib oqqan suvlarning g‘amli yuzlari kuldi, o‘zlari horg‘in-horg‘in oqsalarda, bo‘shalgan qul singari erkinlik nash’asini kemira-kemira ilgari bosadilar. Simyog‘ochlarinng uchlarida yakka-yakka qushlar ko‘rina boshladi. Birinchi ko‘ringan ko‘klam qushi birinchi yorilgan bodroq na’shasini beradi. (Cho‘lpon)

Eng *gullagan yoshlik chog‘i*mda,
Sen ochilding *ko‘ngil bog‘i*mda
Shunda ko‘rdi ko‘zim bahorni,
Shunda qalbim tanidi yorni.
Qushlar sayrar jonimga payvast,
Men *sevgining bo‘yi* bilan mast.
Kuni bilan dalada qoldim,
Lolazorlar ichra yo‘qoldim.
Quchoq-quchoq gullar terganim
Va keltirib senga berganim
Kechagiday hamon esimda,
Har soniya, har on esimda.

Shundan beri tilimda oting,
Shundan beri dilimda oting.
Eng gullagan yoshlik chog‘imda,
Sen ochilding ko‘ngil bog‘imda.
(Hamid Olimjon)

Yuqoridagi topshiriq orqali o‘quvchilar badiiy matnda tabiat tasviri, matn tahlili orqali o‘zlari yashayotgan makonni go‘zalligini his qiladilar, bundan hayajonlanadilar hamda vatanni sevmoqni o‘rganadilar.

Xulosa qilib aytganda, bahor tasviri yosh avlod qalbida Vatanga muhabbat, milliy g‘urur va mas’uliyat tuyg‘ularini shakllantirishda muhim estetik-tarbiyaviy omil hisoblanadi. Bahor orqali tabiat, madaniyat va Vatan tushunchalarini uzviy bog‘lash ta’lim-tarbiya jarayonining samaradorligini oshiradi hamda o‘quvchilarda barqaror vatanparvarlik qarashlarini qaror toptiradi (UNESCO, 2017; Karimova, 2020).

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdulla Oripov. (2016). *Tanlangan asarlar*. Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot.
2. Cho‘lpon. (2019). *Asarlar to‘plami*. Toshkent: Yangi asr avlodi.
3. Furqat. (2018). *She’rlar va publitsistik asarlar*. Toshkent: Mumtoz so‘z.
4. Hamid Olimjon. (2017). *Tanlangan asarlar*. Toshkent: Sharq.
5. Karimova, S. (2020). Tarbiya fanini o‘qitishda interfaol metodlardan foydalanish. *Pedagogik ta’lim*, 4(2), 45–52.
6. Qodirova, D. (2021). Estetik tarbiya va badiiy tafakkur rivoji. *Ta’lim va tarbiya*, 3(1), 33–39.
7. Saidov, A. (2019). Vatanparvarlik tarbiyasining pedagogik asoslari. Toshkent: O‘qituvchi.
8. UNESCO. (2017). *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives*. Paris: UNESCO Publishing.